

VII. INFORMACJE

1. *Symposium z okazji 50. rocznicy ogłoszenia Konstytucji o liturgii zorganizowane przez Komisję Liturgiczną Episkopatu Austrii*

W dniach 3 i 4 grudnia 2013 r. w St. Virgil k. Salzburga odbyło się Symposium zorganizowane przez Komisję Liturgiczną Episkopatu Austrii z okazji 50. rocznicy ogłoszenia Konstytucji o liturgii. Jego hasłem były słowa „...przejdźcie Ducha Świętego przez Jego Kościół ...” (KL 43).

Po modlitwie porannej uczestników pozdrowił i do symposium wprowadził Arcybiskup Salzburga. Przed południem miał miejsce wykład prof. dr. Reinharda Metenera z Uniwersytetu w Innsbrucku n.t. „Kościół, wspólnota, liturgia. Liturgia i eklezjologia na Soborze Watykańskim II”.

Po modlitwie południowej i przerwie obiadowej był krótki impuls muzyczny, a po nim wykład wygłosił prof. dr Rudolf Pacik z Uniwersytetu w Salzburgu. Temat wykładu brzmiał: „...radośnie śpiewajmy Mu pieśni» (Ps 95,2). Śpiew świętującej wspólnoty – podstawowa forma czynnego udziału”. Po tym wykładzie była dyskusja nad obu wykładami.

O godz. 18.30 uczestnicy brali udział w Eucharystii w katedrze salzburskiej, a po niej w przyjęciu w pałacu arcybiskupim.

W dniu 4 grudnia obrady rozpoczęły się od modlitwy porannej Kościoła. Główny wykład tego symposium wygłosił abp dr Piero Marini z Rzymu, po czym była dyskusja panelowa, w której brali udział: abp dr Piero Marini, abp dr Alois Kothgasser z Salzburga, prof. dr Ewald Volgger z uniwersytetu w Linz i prof. dr Franz Karl Pratel z uniwersytetu w Graz.

2. *„Liturgia i muzyka w historii Zakonu Paulinów” - Międzynarodowa Konferencja Muzykologiczna - Budapest 2013*

W dniach 25-27 listopada 2013 r. odbyła się w Budapeszcie Międzynarodowa Konferencja Muzykologiczna na temat „Liturgia i muzyka w historii Zakonu Paulinów”. W pierwszym i trzecim dniu obrady miały miejsce w Instytucie Muzykologii w Budapeszcie, a w drugim dniu w Centrum Konferencyjnym św. Wojciecha w Ostrzychomiu.

Otwarcia konferencji dokonali: Balázs Déri, kierownik Latin Department (ELTE) i Pál Richter, dyrektor Instytutu Muzykologii.

Pierwsza część konferencji nosiła tytuł: „Liturgia i śpiew”. Prowadził ją Gábor Sarbak. W czasie tej części referaty wygłosili: Jakub Kubieniec: *Paulińska liturgia w średniowiecznej Polsce*, Miklós Földváry: *Paulińskie zwyczaje praktykowane w Esztergom. Archaizm, różnorodność i zastosowanie*, Zsuzsa Czagány: *Oficja na święto Najświętszej Maryi Panny w średniowiecznej, węgierskiej tradycji paulińskiej i diecezjalnej*, Gábor Szoliva OFM: *Historyczne uwarunkowania w średniowiecznej paulińskiej komplecie* i Györgyi Tábornszky: *Sekwencje w repertuarze paulinów*.

Popołudniowa sesja nosiła tytuł „Notacja i teoria”. Kierowała nią Zsuzsa Czagány, a referaty wygłosili: Mariusz Białkowski, *Formy scandicus w kodeksie III 913 biblio-*

teki na Jasnej Górze, Eva Veselovská, *Uwagi dotyczące badań fragmentów średnio-wiecznych rękopisów z obszaru Słowacji – śladami paulińskich materiałów źródłowych*, Gabriella Gilányi, *Zachowawczość, kontynuacja, archaizm. Notacja muzyczna w zakonie paulińskim między XIV a XVIII w.*, Czesław Grajewski, *Tonacja paulińska*, Ágnes Papp, *Regulacja dotycząca psalmodii w rękopisach i drukach węgierskich franciszkanów po soborze w Trydencie*.

Na zakończenie tej sesji odbył się w Bartók Hall Instytutu koncert w wykonaniu Scholae Sancti Pauli z Pécs, pod dyrekcją Gabrielli Fodor.

Drugi dzień obrad odbywał się w Ostrzychomiu.

Pierwsza część była zatytułowana „Badania nad źródłami” i prowadziła ją Ágnes Papp. Referaty wygłosili: Koraljka Kos, *Różnorodność repertuaru rękopiśmiennego śpiewnika paulińskiego z północnej Chorwacji z roku 1644*, Andrea Kovács, *Pozostałości po paulinach w Zagrzebiu*, Remigiusz Pośpiech, *Polonica z Graduale Paulinów (R 659/III 913)*, Mateja Erwin, *Polonica z graduału paulińskiego (R 659 / III 913)*, Fryderyk Rozen, *Pauliński kalendarz świętych z mszału jagiellońskiego jako odbicie wielokulturowości zakonu*.

W godz. 15.00–17.00 uczestnicy konferencji odwiedzili bibliotekę Kolegium Teologicznego i bibliotekę katedry w Ostrzychomiu, a wieczorem brali udział w kościele św. Anny w koncercie w wykonaniu Scholae Gregorianaie Instytutu Muzykologii KUL (Lublin) pod dyr. Piotra Paćkowskiego.

Trzeci dzień obrad odbywał się znowu w Instytucie Muzykologii w Budapeszcie. Dwie jego części zatytułowane były: Liturgia paulińska w czasach nowożytnych.

Pierwszą część prowadził o. Nikodem Kilnar OSPPE z Jasnej Góry, a wykłady wygłosili: Elmar Kuhn, *Officia propria szwabskiej prowincji paulinów*, P. Janusz Zbudniewek, *Mało znane dzieła o. Szymona Mieleckiego w odniesieniu do reformy liturgicznej w zakonie paulinów na przełomie XVI i XVII w.*, Orsolya Csomó, *Późniewieczne praktyki nabożeństw procesyjnych katedry w Zagrzebiu oraz paulinów w tamtejszej diecezji*.

Po południu druga część prowadzona była przez Ilonę Ferenczi. Referaty wygłosili: Marcin Konik, *Hymny nieszporne z Jasnej Góry z XVII w.*, Lucija Konfic, *Wkład paulinów w rozwój muzyki chorwackiej – badania bazujące na źródłach oraz kwestia ich przemieszczania*, Gábor Kiss, *Formuły porządku mszy świętej osiemnastowiecznych, paulińskich prowincji na Węgrzech*.

Na zakończenie konferencji o. Nikodem Kilnar, paulin, podziękował organizatorom, prelegentom i uczestnikom spotkania za wygłoszone referaty i podjęte badania, oraz zaprosił na kolejną, 3. Międzynarodową Konferencję Muzykologiczną poświęconą liturgii i muzyce w Zakonie Paulinów w październiku 2015 r.

3. Debata o świętej i wolnej niedzieli w Legnicy

Legnicki Społeczny Ruch Świętowania Niedzieli (SRŚN), zainicjował kolejne wydarzenie, upowszechniające świadomość świętości i rodzinnego przeżywania niedzieli – publiczną debatę. Odbyła się ona w sobotę, dnia 16 listopada 2013 r. w legnickim Centrum Spotkań im. Jana Pawła II, gromadząc przedstawicieli różnych środowisk, m.in.

przedstawiciele Akcji Katolickiej, Duszpasterstwa Rodzin, NSZZ „Solidarność”, Stowarzyszenia Civitas Christiana czy też mediów katolickich i świeckich.

Podczas debaty mówiono o sposobach świętowania niedzieli. Z jednej strony przypomniano, że jest to czas, który powinien być przeżywany w łączności z Bogiem, a z drugiej, w łączności z rodziną. – To rodzinny stół powinien być miejscem łączącym rodzinę, szczególnie wtedy, gdy oboje z rodziców w ciągu tygodnia, są zaangażowani w pracę zawodową. W niedzielę dzieci powinny mieć swoich rodziców dla siebie. Powinniśmy być więc solidarni z rodzicami, którzy często są przymuszani do pracy w niedzielę, a okazemy ją, nie robiąc w niedzielę zakupów – mówił przewodniczący NSZZ „Solidarność” Regionu Zagłębie Miedziowe Bogdan Orłowski.

O świątyni i parafii jako miejscu spotkania z Bogiem i we wspólnocie z innymi, mówił ks. dr Andrzej Ziombra, proboszcz legnickiej parafii pw. św. Jacka. Podzielił się przy tym swoim doświadczeniem, że przestał w parafii używać określeń „Msza św. dla dzieci”, „Msza św. dla młodzieży”. – Przy takich określeniach pytam się o rodzinę, gdzie rodzina ma ‘swoją’ Mszę św.? Kiedy dzieci mają wpatrywać się we wzór swoich rodziców, modlących się na kolanach w kościele?” – pytał ks. Ziombra. Odpowiadając na to pytanie, powiedział, że w swojej pracy duszpasterskiej, wraz z księżmi współpracownikami zapraszają na Mszę św. rodziny wraz dziećmi, a homilie wtedy są głoszone i do dzieci, i do dorosłych. Podkreślił też znaczenie niedzieli, jako dnia umacniającego więzy rodzinne. – Najlepszym do tego miejscem jest wspólny stół i wspólny posiłek świąteczny. To nie tylko czas posiłku, ale rozmowy, wymiany doświadczeń, dzielenia się radościami i troskami – mówił proboszcz parafii św. Jacka.

Oficjalna działalność Społecznego Ruchu Świętowania Niedzieli, została zainaugurowana 11 marca 2011 przez biskupa legnickiego Stefana Cichego. Ruch ma stronę internetową www.swietowanieniedzieli.pl.

4. Ks. dr hab. Czesław Krakowiak z KUL JP II odebrał nominację profesorską

W dniu 8 listopada 2013 r. wśród pracowników naukowych uczelni polskich, którzy z rąk Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego odebrali nominacje profesorskie, był liturgista z KUL JP II ks. dr hab. Czesław Krakowiak.

Studia specjalistyczne z zakresu liturgiki rozpoczął w 1970 r. w Instytucie Teologii Pastoralnej KUL. W 1973 r. uzyskał licencjat z teologii pastoralnej na podstawie egzaminów i pracy *Sakrament bierzmowania według najnowszych dokumentów Stolicy Apostolskiej 1963-1972*, napisanej u ks. doc. dr hab. W. Schenka. W 1978 r. doktoryzował się przedstawiając rozprawę *Teologia sakramentu namaszczenia chorych według „Ordo Unctionis Infirmorum z 1972”*, napisaną pod kierunkiem ks. prof. dra hab. A.L. Szafrąńskiego. W 1981 r. został asystentem przy Katedrze Liturgiki, 1983 adiunktem, a 1993 starszym wykładowcą; od 1980 wykłada sakramentologię w Instytucie Teologii Pastoralnej KUL (dla specjalizacji liturgicznej) oraz Instytucie Formacji Pastoralno-Liturgicznej; wykładał także liturgikę w Instytucie Wyższej Kultury Religijnej KUL (w Lublinie i we Lwowie) oraz w Collage’u Archidiecezji Lubelskiej; prowadził także wykłady i seminarium w ramach programu Instytutu Teologii Pastoralnej KUL dla księży w Spiskiej Kapitulie i na Wydziale Teologii Uniwersytetu

w Trnawie na Słowacji. W 2003 r. habilitował się na Wydziale Teologii KUL na podstawie dorobku naukowego i rozprawy *Katechumenat chrzcielny dorosłych w Kościele posoborowym*. W 2004 r. został powołany na stanowisko profesora KUL i kierownika Katedry Teologii Liturgii w Instytucie Teologii Pastoralnej KUL; prowadzi wykłady i seminarium z teologii liturgii dla studentów teologii KUL kurs „A” i „B” (eksternistów); jest promotorem ponad 80 magisteriów.

W 1983-2004 był sekretarzem Towarzystwa Naukowego KUL (Wydział Teologiczny), od 2004 wiceprzewodniczący, od 2007 przewodniczący; od 1992 jest kierownikiem działu „Liturgika” w Redakcji *Encyklopedii katolickiej*; 1997-2003 pełnił funkcje sekretarza redakcji „Roczników Teologicznych” z. 8 „Liturgika”, od 2004 redaktor naczelny; 1994-2001 był członkiem Komisji do spraw Liturgii II Polskiego Synodu Plenarnego, 1996-2001 konsultorem Komisji do spraw Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski, 2006 wybrany ponownie; od 1992 jest przewodniczącym Archidiecezjalnej Komisji Liturgicznej.

Do kierunków jego badań należy: teologia liturgii, teologia i liturgia sakramentów świętych po Soborze Watykańskim II, teologia roku liturgicznego i liturgika pastoralna. Jedną z ostatnio wydanych jego książek jest *Sakrament bierzmowania w reformie liturgii II Soboru Watykańskiego*.

5. Seminarium „Architektura i sztuka kościołów w świetle liturgii” - Kościoły ubogie (edycja V)

W czwartek, 7 listopada 2013 r. w sali konferencyjnej Domu Arcybiskupów Warszawskich odbyło się V Seminarium z cyklu „Architektura i sztuka kościołów w świetle liturgii”. Temat V Seminarium to Kościoły ubogie.

„Kościoł ubogi” jako wspólnota i jako idea architektury i sztuki to temat odwieczny w historii Kościoła, realizowany przez pustelników wczesnego chrześcijaństwa, w monastycznych regułach średniowiecza, obecny dziś w Kościele zachodnim i aktualnie podnoszony przez papieża Franciszka. Polska religijność nie aprobeje na ogół „ubogiej” architektury kościołów. Z tych wielu powodów warto poświęcić analizie tego zjawiska seminaryjną dyskusję.

Otwarcia Seminarium dokonał i słowo wstępne wygłosił kard. Kazimierz Nycz Arcybiskup Metropolita Warszawski, a prowadził je prof. dr hab. arch. Konrad Kucza-Kuczyński. W jego programie były następujące referaty:

„Wystawność, piękno i ubóstwo świątyni w pierwszych wiekach chrześcijaństwa” - ks. prałat prof. dr hab. Marek Starowieyski, „Przegląd najnowszych realizacji architektury sacrum «ubogiego»” - dr hab. arch. Anna Maria Wierzbicka, «Uboga» architektura Van der Laana - mnicha-architekta” - arch. Rafał Mazur, „Warszawskie realizacje sakralnej architektury «ubogiej» - prof. dr hab. arch. Konrad Kucza-Kuczyński, „Wyposażenie artystyczne (malarstwo, rzeźba), liturgiczne i meblowe kościołów «ubogich» - arch. Stanisław Sołtyk, «Ubogi» budulec architektury kościoła” - dr arch. Jerzy Górski, „Sztuka uboga - sztuka bogata: dawniej i dziś - ks. prałat prof. UKSW dr hab. Michał Janocha, „Wymowa ubóstwa i bogactwa w liturgii” - ks. bp nominat dr Józef Górzeński.

Po ośmiu referatach miała miejsce dyskusja, którą prowadził prof. dr hab. arch. Konrad Kucza-Kuczyński, po czym kar. Kazimierz Nycz dokonał zamknięcia Seminarium.

6. Sprawozdanie z 65. Ogólnopolskiego Zebrania Duszpasterzy Służby Liturgicznej w Licheniu

W dniach 5-6 listopada 2013 r. w domu pielgrzyma „Arka” w Licheniu odbyło się 65. Zebranie Duszpasterzy Służby Liturgicznej. Dorocznemu spotkaniu, na którym byli obecni delegaci z 35 diecezji, a także reprezentanci dwóch zgromadzeń zakonnych, przedstawiciele diakoni liturgicznej Ruchu Światło-Życie oraz alumni kilku diecezjalnych seminariów duchownych, przewodniczył ks. bp Adam Bałabuch, przewodniczący Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów oraz delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Ministrantów. Ponadto w całości zebrania uczestniczył ks. bp Piotr Greger, biskup pomocniczy diecezji bielsko-żywieckiej oraz ks. bp nominat Józef Górzyński z archidiecezji warszawskiej. Na dwudniowe obrady odpowiedzialnych w diecezjach za Służbę Liturgiczną złożyły się przede wszystkim wykłady zaproszonych gości, praca w grupach oraz spotkania otwarte. Najważniejszym wydarzeniem, każdego dnia była wspólna Eucharystia oraz sprawowana w trakcie obrad wspólnotowa Liturgia Godzin.

Pierwszego dnia obrad, we wtorek 5 listopada, uczestnicy wysłuchali w sali Kongresowej domu rekolekcyjnego *Arka* trzech wykładów związanych z *Ceremoniałem liturgicznej posługi biskupów*. Pierwszy z prelegentów, ks. prof. dr hab. Jacek Nowak SAC z Uniwersytetu im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego, przybliżył zebrany przyimoty i znaczenie liturgii biskupiej. Kolejnym mówcą był ks. dr Mateusz Matuszewski z diecezji warszawsko-praskiej, który przedstawił m.in. proces powstania ceremoniału oraz wskazał na związek księgi ze służbą na rzecz piękna liturgii. Ostatnim z przewidzianych prelegentów był ks. dr Stanisław Szczepaniec z archidiecezji krakowskiej, który ze względów losowych nie mógł wziąć osobiście udziału w zebraniu. W związku z tym przygotowany wcześniej przez niego tekst zatytułowany *Ceremoniał liturgicznej posługi biskupów a Ceremoniał zgromadzenia liturgicznego* został odczytany przez ks. bpa nominata dra Józefa Górzyńskiego. Przedłożenie przygotowane przez ks. Szczepańca stało się w godzinach popołudniowych punktem wyjścia dla pracy czterech grup złożonych z uczestników zebrania.

Podczas spotkań grupowych, prowadzonych przez członków podkomisji ds. Służby Liturgicznej, zastanawiano się nad trybem pracy nad mającym się ukazać w przyszłości „Ceremoniałem zgromadzenia liturgicznego” oraz ewentualnym zakresem i charakterem omawianych w nim kwestii. Pierwszego dnia uczestnicy spotkania wzięli udział w wieczornej Eucharystii połączonej z Nieszporami a sprawowanej w licheńskiej bazylisce pod przewodnictwem ks. bpa Piotra Gregera, który wygłosił także homilię.

Ostatnim punktem pierwszego dnia obrad było wieczorne spotkanie w sali kongresowej, gdzie zgodnie z tradycją spotkań poza przybliżeniem przez ks. bpa Adama Bałabucha bieżących kwestii liturgicznych dotyczących Kościoła w Polsce, głos zabrał red. Michał Bondyra, redaktor naczelny ogólnopolskiego miesięcznika dla Służby Liturgicznej „KnC”, przybliżając zebrany czasopismo i zachęcając do jego pre-

numeraty. Ponadto ofertę swoją przedstawił p. Wojciech Kosmowski, reprezentujący diakonię liturgiczną Ruchu Światło-Życie. Przez cały pierwszy dzień zebrania jego uczestnicy mogli korzystać ze stoiska wydawnictwa Ruchu Światło-Życie, które umożliwiała nabycie publikacji liturgicznych i formacyjnych. Głos zabrał także ks. Jacek Skorniewski, z diecezji gliwickiej, który zaprezentował propozycję nowej wersji legitymacji członków Służby Liturgicznej w formie plastikowej karty z chipem umożliwiającym sprawne prowadzenie punktacji dyżurów w parafiach.

Drugi dzień rozpoczął się od porannej Eucharystii połączonej z Jutrznia a sprawowanej w kaplicy domu rekolekcyjnego pod przewodnictwem ks. bp Adama Bałabucha, który wygłosił także homilię. Na porządek obrad w środę 6 listopada złożyły się sprawozdania ze spotkań w grupach oraz informacja o trwających pracach nad przygotowaniem materiałów formacyjnych dla służby liturgicznej, którą zebrany przekazali kolejno: ks. dr Sławomir Zawada (diecezja bielsko-żywiecka), ks. dr Tomasz Bać (diecezja tarnowska) oraz o. Jeremiasz Brzeziński OFM (prowincja wrocławska).

Ostatnim punktem spotkania była dokonana przez ks. dr Mariusza Majewskiego, prezentacja struktur, trybu oraz sposobu formacji do stałej posługi lektora i akolity w diecezji legnickiej. Na koniec, po podsumowaniu obrad, ich przewodniczący zapowiedział, że za rok kolejne zebranie odbędzie się ponownie w Licheniu w dniach 5-6 listopada.

ks. dr Krzysztof Ora

7. Liturgista warszawski ks. prał. dr Józef Górzyński biskupem pomocniczym archidiecezji warszawskiej

Dnia 4 listopada 2013 r. papież Franciszek mianował dwóch biskupów pomocniczych archidiecezji warszawskiej: ks. prał. Józefa Górzyńskiego, wyznaczając mu stolicę tytularną Lentini, i ks. prał. Rafała Markowskiego, wykładowcę ekumenizmu w UKSW i rzecznika Arcybiskupa warszawskiego, wyznaczając mu stolicę tytularną Obba.

Ks. Józef Górzyński urodził się 5 marca 1959 roku w Żelechowie na terenie archidiecezji warszawskiej. W 1979 r. wstąpił do Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego św. Jana Chrzciciela w Warszawie, gdzie odbył sześcioletnie studia filozoficzno-teologiczne. Świecenia prezbiteratu przyjął 2 czerwca 1985 r. z rąk kard. Józefa Glempa. Przez dwa lata pracował jako wikariusz w parafii św. Mikołaja w Grójcu.

W latach 1987-1992 studiował liturgikę na Papieskim Instytucie Liturgicznym św. Anzelma w Rzymie ukończone licencjatem z liturgiki. Po powrocie ze studiów został prefektem w warszawskim seminarium duchownym. Zaczął też wykładać liturgikę na Papieskim Wydziale Teologicznym. Pracę doktorską obronił na UKSW w 1996 roku.

Od 1999 r. jest przewodniczącym Komisji teologicznej przy Narodowym Kolegium koordynatorów Odnowy w Duchu.

W latach 2002-2007 był wiceprzewodniczącym Komisji liturgicznej archidiecezji warszawskiej. Od 2004 do 2012 był proboszczem parafii Niepokalanego Poczęcia Najśw. Maryi Panny w Warszawie na Wrzecionie. W 2003 r. został wyniesiony do

godności opata Kapituły Kolegiackiej Kampinosko-Bielańskiej, 24 grudnia w 2012 r. mianowany kapelanem Jego Świątobliwości.

Aktualnie jest moderatorem Kurii, członkiem Rady duszpasterskiej, Rady kapłańskiej, Kolegium konsultorów i przewodniczącym Komisji liturgicznej archidiecezji warszawskiej.

8. Pierwszy diakon stały w archidiecezji katowickiej

Albert Karkosz został pierwszym w archidiecezji katowickiej, a dziesiątym w Polsce, diakonem stałym. Świecenia przyjął dnia 24 października 2013 r. z rąk abp. Wiktora Skworca w dominikańskim kościele Przemienienia Pańskiego w Katowicach.

Szafarz święceń w homilii powiedział do niego: „Masz być żywą ikoną Chrystusa Sługi. Wszyscy idziemy za głosem powołania, odczytujemy znaki, światła Ducha Świętego, Boże impulsy i wezwania aż do końca życia. Bo chodzi o to, aby iść drogą powołania i owoc przynosić (...). Teraz Jezus Chrystus, przez swój Kościół, ponawia zaproszenie wstąpienia w Jego służbę: "Ty pójdz za Mną" w sposób definitywny, nieodwołalny, stały”.

Diakon Albert jest miłośnikiem muzyki poważnej i... kotów. Ma doktorat z historii Kościoła. W młodości chciał zostać księdzem. Wstąpił nawet do seminarium, lecz – jak stwierdził z perspektywy czasu - to nie była dojrzała decyzja. Parę lat później ożenił się. Od 23 lat mieszka z żoną Barbarą, która pracuje w jednym z katowickich szpitali, na terenie parafii Przemienienia Pańskiego. Mają trzech dorosłych synów i jednego wnuka. Od 1982 r. pracował w śląskich kopalniach: „Katowice”, „Kleofas” i „Murcki”. Pracę zawodową zakończył na stanowisku głównego dyspozytora ruchu kopalni. Od roku jest na emeryturze.

Praca nie przeszkodziła mu w ukończeniu studiów teologicznych na KUL-u. Pięć lat temu obronił doktorat na Uniwersytecie Opolskim. Pracę doktorską noszącą tytuł "Duszpasterstwo w dekanacie mysłowickim w latach 1922-1939" napisał pod kierunkiem obecnego ordynariusza gliwickiego bp. Jana Kopca.

Od dziewięciu lat w swojej parafii był nadzwyczajnym szafarzem Komunii Świętej. Dla rodziny jego decyzja o przyjęciu święceń jest okazją do wielkiej radości.

Jedną z inspiracji w podejmowaniu decyzji o diakonacie stałym był dla pana Alberta przykład dziennikarza Bogdana Sadowskiego, który do 2007 roku był w TVP współgospodarzem niedzielnego programu „Między ziemią a niebem” i komentatorem podróży apostolskich papieży Jana Pawła II i Benedykta XVI do Polski. W 2009 r. przyjął święcenia i został pierwszym diakonem stałym w archidiecezji warszawskiej.

Pierwszego diakona stałego archidiecezji katowickiej najbardziej cieszy możliwość udzielenia błogosławieństwa chorym, do których chodzi z Komunią św. Oprócz tego będzie mógł głosić homilie i udzielać niektórych sakramentów, np. chrztu. We współpracy z proboszczem będzie też rozeznawał potrzeby charytatywne we wspólnocie parafialnej. Diakon Albert Karkosz słucha muzyki organowej i oratoryjnej.

9. Czwarte Międzynarodowe Sympozjum Liturgiczne „*Ad fontes liturgicos*”

Instytut Liturgiczny Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Grekokatolicki Wydział Teologiczny Uniwersytetu Preszowskiego w Preszowie, Ukraiński Uniwersytet Katolicki i Ukraińskie Centrum Liturgiczne we Lwowie to organizatorzy czwartej edycji sympozjum liturgicznego „*Ad fontes liturgicos*”, które odbyło się w Krakowie w dniach 23 – 24.10. 2013 w budynkach Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy /Aula ks. Konstantego Michalskiego CM / przy ul. Stradomskiej 4. Jego tematem było: „Reformy liturgii a powrót do źródeł”.

Otwarcia sympozjum dokonał kard. Stanisław Dziwisz. W ciągu dwóch dni odbyło się sześć sesji.

Na 1. sesji zajmowano się „Ideą reformy liturgii”. Referaty wygłosili: Thomas Pott OSB (Chevetogne, Belgia): *Reforma liturgii - idea wieku XX*, Stefan Šak (Preszów, Słowacja): *Odnova liturgiczna w teologii prawosławnej*, Erwin Mateja (Opole, Polska), *Soborowa reforma liturgii Mszy św. jako próba powrotu do źródeł*.

W czasie 2. sesji z tytułowanej: „Wokół reformy Soboru Watykańskiego II” referaty głośili: Goffredo Boselli (Bose, Włochy), *Liturgia w językach narodowych jako owoc reformy Soboru Watykańskiego II*, Janusz Mieczkowski (Kraków, Polska), *Reforma liturgiczna Soboru Watykańskiego II w ocenie abpa Marcela Lefebvre'a i lefebrystów*, Marek Rembierz (Katowice, Polska), *Rozumienie sensu odnowy liturgii i jej funkcji w ujęciu Józefa Ratzingera*, Marco Gallo (Fossano, Włochy), *Soborowa reforma obrzędu sakramentu pokuty*, Vojtech Boháč (Preszów, Słowacja), *Realizacja wymagań reformy soborowej w greckokatolickich księgach liturgicznych*.

Po przerwie na obiad zaczęła się 3. sesja, w czasie której przedmiotem zainteresowań były „Historyczne reformy liturgii”, a referaty wygłosili: Marek Blaza SI (Warszawa, Polska), *Reforma Triduum Paschalnego w obrządku łacińskim i bizantyjskim*, André Lossky (Paryż, Francja), *Reformy typikonu bizantyjskiego*, Simon Marinčak (Koszyce, Słowacja), *Liturgia bizantyjsko-słowiańska sprzed reformy metropolity Kipriana*, Job Getcha (Genewa, Szwajcaria), *Reforma metropolity Kipriana*, Michal Glevaňák (Preszów, Słowacja), *Teksty Starego Testamentu w słowiańskich przekładach Liturgii św. Jakuba*, Stanisław Ciupka (Bielsko-Biała, Polska), *Obecność koncepcji hellenistycznych w początkach liturgii Kościoła*.

Po przerwie miały miejsce nieszpory w kościele Nawrócenia św. Pawła, a po nich wyjazd do Opactwa Benedyktynów w Tyńcu i do Centrum Edukacyjnego „Radosna Nowina 2000” w Piekarach.

Obrady drugiego dnia rozpoczęły się od zwiedzania katedry na Wawelu.

4. sesja miała taki sam temat jak 3.: „Historyczne reformy liturgii”. Referaty na tej sesji wygłosili: Georgi Minczew (Łódź, Polska), *Anatemy przeciwko herezjom dualistycznym w bizantyjsko-słowiańskiej tradycji eucharystycznej*, Przemysław Nowakowski CM (Kraków, Polska), *Źródła reformy liturgicznej Piotra Mohyły z połowy XVII w.*, János Nyirán (Nyiregyhaza, Węgry), *Węgierskojęzyczne źródła liturgiczne w Kościele grekokatolickim na Węgrzech. Od rękopisów do druków*, Taras Shmanko (Lwów, Ukraina), *Kształtowanie się komponentu liturgicznego w unijnej tożsamości kościelnej*.

Po tej sesji w Muzeum Historyczno-Misyjnym dokonano otwarcie wystawy „Liturgia wczoraj i dziś”. Otwarcia dokonał Waclaw Umiński CM (Kraków, Polska).

Na 5. sesji zajmowano się „Tradycjami lokalnymi”. Referaty głosili: Tamás Végheő (Nyiregyhaza, Węgry), *Wprowadzenie języka węgierskiego do liturgii grekokatolików w XIX-XX w. wraz z następstwami*, Igor Vasylyshyn (Lwów, Ukraina), *Nowe księgi liturgiczne jako owoc reformy w Ukraińskim Kościele Grekokatolickim w I połowie XX wieku*, Slavko Krajnc (Lublana, Słowenia), *Wpływ miejscowych źródeł liturgicznych na inkulturację słoweńskich ksiąg liturgicznych*, Vasyl Rudejko (Lwów, Ukraina), *Reforma liturgii słowa w Służebniku „Trzech Janów” z Preszowa*.

Po przerwie obiadowej miała miejsce 6. sesja: „Perspektywy dalszych reform”, na której referaty wygłosili: Robert Petkovšek (Lublana, Słowenia), *Liturgia w oczach współczesnej filozofii*, András Dobos (Nyiregyhaza, Węgry), *Przywrócenie jedności sakramentów inicjacji chrześcijańskiej. Wyzwanie dla Kościołów grekokatolickich regionu karpackiego*, Augustin Solanski (Użgorod, Ukraina), *Próby reformy liturgicznej w celu szerszego użycia Psalmów w Liturgii Godzin obrządku bizantyjskiego*, Marcel Mojzeš (Preszów, Słowacja), *Od zmiany formy do ponownego odkrycia treści liturgii. Wizja liturgii XXI wieku*.

Po przerwie miało miejsce podsumowanie i zakończenie. Zadano sobie pytanie: Czy reformy liturgii są powrotem do źródeł?

10. Sprawy liturgiczne na jesiennym Zebraniu Plenarnym Episkopatu Niemiec w Fuldzie

Z informacji przekazanych dla prasy 27 września 2013 r. przez Sekretariat Konferencji Biskupów Niemiec wynika, że kard. Joachim Meisner, przewodniczący Komisji Liturgicznej przekazał na jesiennym Zebraniu Plenarnym Episkopatu Niemiec w Fuldzie relację o zakończeniu prac nad tłumaczeniem mszału i o nowym śpiewniku „Gotteslob”.

Prace nad przekładem mszału ma język niemiecki prowadziła od listopada 2004 r. Międzynarodowa Komisja *Ecclesia celebrans*. Przekład dokonany przez Komisję cechuje styl krótki i skoncentrowany na tym co najważniejsze. Mimo zakończenia prac nad przekładem nie przedstawiono tekstu do zatwierdzenia jesiennemu Zebraniu Plenarnemu Konferencji Episkopatu Niemiec, bo latem 2013 r. przedstawiono potrzebę wyjaśnienia kilku spraw przez niektórych biskupów niemieckich oraz przez Konferencje Biskupów Austrii i Szwajcarii.

Biorąc to pod uwagę Rada Stała Konferencji Episkopatu Niemiec w czerwcu 2013 r. odradziła zatwierdzenie tekstu jesienią tego roku. Trudno w tej chwili podać termin zatwierdzenia przekładu.

Prace nad śpiewnikiem „Gotteslob” zakończono wcześniej, ale powstały problemy z drukiem. Drukarnia wydrukowała część nakładu na papierze, który nie odpowiadał uzgodnionym wcześniej normom. Prowadzone są rozmowy dotyczące czasu pełnego wykonania zamówienia.

Oficjalne wprowadzenie nowego śpiewnika będzie miało miejsce w 1. Niedzielę Adwentu 2013 r. Przewodniczący Komisji Liturgicznej Episkopatu Niemiec uważa, że do Wielkanocy 2014 r. wszystkie diecezje Niemiec będą zaopatrzone w nowe wydanie śpiewnika.

11. Sprawozdanie z XXVII Łądzkiego Sympozjum Liturgicznego

W dniu 18 października 2013 roku w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie nad Wartą odbyło się XXVII Sympozjum Liturgiczne pod patronatem Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego i ks. dra Marka Chmielewskiego SDB – Inspektora Pilskiej Prowincji Salezjanów. Tegoroczne spotkanie naukowe przebiegało pod hasłem: *Czy bierzmowanie jest sakramentem dojrzałości chrześcijańskiej?*

Sympozjum zgromadziło zarówno duchownych, jak i świeckich reprezentujących różne ośrodki naukowe, oraz kleryków przygotowujących się do kapłaństwa z trzech seminariów duchownych. Wzięło w nim udział około 50 osób.

Otwarcia obrad spotkania naukowego dokonał ks. dr hab. Mariusz Chamarczuk SDB (UKSW) Rektor Wyższego Seminarium Duchownego Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie nad Wartą, po którym przywitał wszystkich przybyłych gości organizator Łądzkich sympozjów Liturgicznych ks. dr Radosław Błaszczyk SDB.

W pierwszej sesji głos zabrali: ks. prof. dr hab. Czesław Krakowiak (KUL) na temat: *Ordo Confirmationis w soborowej reformie sakramentu bierzmowania* oraz ks. prof. dr hab. Helmut Sobeczko (UO) na temat: *Współczesne spory teologiczno-pastoralne dotyczące celebracji sakramentu bierzmowania*.

Pierwszy prelegent w swoim wykładzie we wprowadzeniu ukazał historię sprawowania sakramentu bierzmowania na przestrzeni wieków aż do reformy Soboru Watykańskiego II, której owocem było *Ordo Confirmationis*. Jak podkreślił referent, w procesie jego powstawania zasadniczą rolę odegrały następujące zagadnienia, które były brane pod uwagę przez ojców soborowych: teologia sakramentu bierzmowania (czym on jest w swojej istocie) szczególnie w relacji do sakramentu chrztu świętego oraz następujące zagadnienia pastoralne: problem szafarza, świadków i wieku kandydatów do jego przyjęcia. W dalszej kolejności każdy z nich został omówiony.

Następnie prezentujący swój referat scharakteryzował wskazania soborowe odnośnie do sakramentu bierzmowania. Zaliczył do nich między innymi: wspomniany już związek bierzmowania z sakramentem chrztu i Eucharystią, związek z Kościołem oraz kolejność sprawowania sakramentów w inicjacji chrześcijańskiej.

W końcowej części swojego wystąpienia prelegent zwrócił uwagę na rolę i zadanie rodziców w czasie celebracji sakramentu bierzmowania: są oni jedynie osobami przedstawiającymi kandydatów, a nie świadkami.

Kolejny referent zaprezentował wszystkim obecnym współczesne spory mentalnościowe w rozumieniu i interpretacji sakramentu bierzmowania nazywając je w temacie swojego wystąpienia sporami teologiczno-pastoralnymi. We wprowadzeniu ukazał uprzedzająco, że Sobór Watykański II nie zaprezentował żadnej nowej teologii sakramentu bierzmowania, jedynie skupił się na pewnych rozwiązaniach pastoralnych, na które należało zwrócić uwagę. W pierwszej kolejności referujący omówił podstawowy błąd duszpasterski, polegający na zapominaniu o eklezjalnym charakterze omawianego sakramentu. Zadaniem bierzmowania bowiem jest doskonalsze złączenie chrześcijanina po jego przyjęciu ze wspólnotą Kościoła poprzez bycie autentycznym świadkiem wiary. W drugiej kolejności omawiający swój temat ukazał kolejny błąd duszpasterski polegający na odrywaniu sakramentu bierzmowania od

innych sakramentów świętych, szczególnie chrztu i Eucharystii. Z tego powodu między innymi imię chrzcielne powinno być zachowane również przy bierzmowaniu. Kolejny problem duszpasterski, który został przedstawiony i omówiony, dotyczył podejmowania szeregu dyskusji na temat wieku kandydatów do przyjęcia interesującego nas sakramentu, który mentalnie kładzie akcent na wysiłku duszpasterzy związanym z przygotowaniem młodzieży, a pozostawia w cieniu istotę sakramentu polegającą na prawdziwym darze umocnienia pochodzącym od Ducha Świętego.

Godnym zauważenia jest fakt, iż prelegent w swoim wystąpieniu wprost odpowiedział na pytanie zawarte w temacie sympozjum. Wskazał, że sakrament bierzmowania nie jest sakramentem dojrzałości chrześcijańskiej. Według niego jest potrzebny do procesu dojrzewania chrześcijańskiego. Sakramentem dojrzałości możemy nazwać wiatyki przyjmowany przez chrześcijanina z wiarą w finalnym momencie życia.

Popęłnianie wspomnianych błędów wprowadza zamącony obraz i rozumienie sakramentu bierzmowania, co się może przekładać na błędne rozumienie i mentalność sakramentów wśród odbiorców posługi duszpasterskiej.

Po dwóch interesujących wykładach był przewidziany czas na dyskusję, który stworzył okazje uczestnikom sympozjum do poruszenia pewnych kwestii pastoralnych związanych z celebrowaniem sakramentu bierzmowania.

Centralnym momentem sympozjum liturgicznego była uroczysta Eucharystia koncelebrowana pod przewodnictwem ks. prof. dra hab. Helmuta Sobeczko (UO), którą odprawił w następującej intencji: O zdrowie dla ks. bpa dra Stefana Cichego. Słowo Boże podczas celebracji eucharystycznej wygłosił ks. dr Mariusz Majewski kapelan ks. bpa dra Stefana Cichego.

W drugiej sesji głos zabrali: ks. dr Mariusz Majewski, który dokonał odczytu wystąpienia nieobecnego z powodu choroby ks. bpa dra Stefana Cichego referatu na temat: *Celebracja sakramentu bierzmowania z perspektywy posługi biskupa*, ks. prof. UO dr hab. Erwin Mateja (UO) na temat: *Sakrament bierzmowania w duszpasterstwie parafialnym* oraz ks. dr Mirosław Wierzbicki SDB (UPS – Rzym) na temat: *Przygotowanie młodzieży do sakramentu bierzmowania we Włoszech w świetle pedagogii św. Jana Bosko*.

Pierwszy prelegent II sesji ks. dr Mariusz Majewski w imieniu ks. bpa dra Stefana Cichego dokonał odczytu referatu, który był w większości zaprezentowaniem instrukcji katechetyczno-pastoralnej w sprawie przygotowania młodzieży do sakramentu bierzmowania w diecezji legnickiej. Jest on owocem pierwszego Synodu diecezji legnickiej. Dokument został opracowany z troski pasterza diecezji o dobre przygotowanie i przeżycie liturgii sakramentu bierzmowania w parafiach objętych jego jurysdykcją. Instrukcja omawia interesujący nas sakrament w trzech istotnych fazach: przygotowaniu, celebracji i okresie po celebracji. Każda z nich została dość szczegółowo omówiona. Przy charakterystyce pierwszej z nich prelegent we wprowadzeniu określił czas przygotowania do sakramentu bierzmowania: trzy lata. Odbywa się ono zarówno w szkole na lekcjach katechezy, jak i przy parafii. Dzieli się ono na przygotowanie dalsze, bliższe i bezpośrednie. Istotnym elementem tego czasu jest możliwość spotkania kandydatów z biskupem jeszcze przed bierzmowaniem. W diecezji legnickiej świadkami do bierzmowania mogą być w przypadku chłopców – ojcowie chrzestni, zaś przypadku dziewcząt matki chrzestne. Referent omawiając celebrację sakramentu bierzmowania zwrócił uwagę na

wiele istotnych elementów tej liturgii, które są często zaniebywane w wielu parafiach, o których wspomina instrukcja: ozdobienie chrzcielnicy i paschału, przygotowanie identyfikatorów z imionami kandydatów, wcześniejsze omówienie formularza mszalnego z szafarzem sakramentu, proklamację Liturgii Słowa z lekcjonarza a nie z kartek, przygotowanie modlitwy wiernych zawierającej tylko 4 – 6 wezwań, możliwość udzielenia Komunii św. pod obiema postaciami itd. Trzecią fazą po celebracji jest – jak wskazał referujący – podobnie ważna jak pierwsza i druga. Duszpasterze powinni towarzyszyć młodzieży po przyjęciu sakramentu bierzmowania i zachęcać ich do dawania świadectwa. Powinni zorganizować również pielgrzymkę do kościoła katedralnego. Ważnym momentem formacji młodzieży po bierzmowaniu jest zaangażowanie ich w poszczególne wspólnotowe grupy eklezjalne działające przy parafii takie jak: służba liturgiczna, schola, KSM, wolontariat i wiele innych oraz obchodzenie rocznicy przyjęcia sakramentu bierzmowania przy okazji niedzieli Zesłania Ducha Świętego.

Drugi prelegent II sesji we wprowadzeniu do swojego wystąpienia przywołał wypowiedź śp. ks. prof. W. Schenka, który w wydanej dwa lata po podpisaniu konstytucji o liturgii *Sacrosanctum Concilium* pozycji *Wprowadzenie do liturgii* wspominał, że sakrament bierzmowania nie istniał wówczas w świadomości wiernych. Było to spowodowane – jak sam wyjaśniał – nieznaną teologią działania Ducha Świętego, teologią sakramentu bierzmowania przez wiernych oraz zbyt krótkim przygotowaniem do przyjęcia tego sakramentu.

Prezentujący swój referat zauważył, że sam proces przygotowania młodzieży do sakramentu bierzmowania od Soboru Watykańskiego II ewoluje, czego jesteśmy świadkami. Przekłada się on między innymi na opracowanie i przygotowanie materiałów dydaktycznych i katechizmów, których jeszcze około 10 lat temu nie było oraz na powstawanie w ostatnich latach z inicjatywy ordynariuszów miejsca instrukcji w sprawie przygotowaniu młodzieży do sakramentu bierzmowania. Referent omówił instrukcję obowiązującą na terenie diecezji opolskiej. Porównał ją z instrukcją obowiązującą na terenie diecezji legnickiej prezentowaną przez swojego przedmówcę.

Prelegent zwrócił uwagę na wyakcentowaną w instrukcji potrzebę: uczestnictwa kandydatów do bierzmowania w niedzielnej Mszy świętej, korzystania z sakramentów świętych, uczestniczenie w katechezie szkolnej i przy parafialnej oraz aktywności w różnych grupach organizowanych przy parafii.

Pod koniec swojego wystąpienia zwrócił się do obecnych na Sympozjum kapłanów i przyszłych księży z bardzo egzystencjalną zachętą, aby zawsze byli tymi, którym zawsze będzie się chciało zajmować przygotowaniem młodzieży do bierzmowania, poświęcać im swój czas, bo oni tego potrzebują i będą za to wdzięczni.

Ostatni prelegent w swoim wykładzie skupił się na następujących kwestiach: pedagogii św. Jana Bosko w przygotowaniu do życia chrześcijańskiego, przygotowaniu do sakramentu bierzmowania w rzeczywistości włoskiej w szerszym rozumieniu i w zawężeniu ograniczając się do Sanktuarium Najświętszej Maryi Panny Wspomożycielki Wiernych w Turynie na Valdocco. Pierwszy temat polegał na wprowadzeniu i przybliżeniu zarazem pedagogii św. Jana Bosko, która miała za cel lepsze zrozumienie kolejnego centralnego tematu prelekcji.

Prezentujący swój referat zaprezentował dokument wydany przez Konferencję Episkopatu Włoch poświęcony katechizacji, który akcentuje potrzebę dobrego przygotowania

wania katechetów. Do ich zadań należy odnalezienie najważniejszych i najistotniejszych punktów przekazu katechetycznego. Etapy inicjacji chrześcijańskiej powinny być dobrze i kompetentnie przygotowane. Jednym z tych etapów jest interesujące nas przygotowanie do sakramentu bierzmowania. Wychowawcy, katecheci i duszpasterze mają myśleć tak jak Chrystus. Ponadto referujący na podstawie wspomnianego dokumentu zasygnalizował istnienie problemów związanych z katechizacją, mając na myśli proces przygotowania młodzieży do sakramentu bierzmowania.

W dalszej części prezentacji referent omówił wytyczne Konferencji Episkopatu Włoch dotyczące przygotowania młodzieży do przyjęcia omawianego przez nas sakramentu. Przygotowanie trwa od dwóch i pół do trzech lat. Generalnie udziela się go w okresie adolestencji. Jest to uzasadnione zachowaniem niewielkiego odstępu czasu od Komunii świętej, której kontynuacją i dopełnieniem jest sakrament bierzmowania. Przyspieszenie lub opóźnienie dopuszczenia do jego przyjęcia w poszczególnych parafiach należy do decyzji proboszcza i katechetów. Pomocą dydaktyczną w przeprowadzeniu katechizacji przygotowującej młodzież do przyjęcia omawianego przez nas sakramentu są kompetentnie przygotowane katechizmy wydawane przez salezjańskie wydawnictwo *Elle di ci*. Jak zaznaczył prelegent, znaleźć w nich możemy następujące tematy związane z: błogosławieństwami ewangelicznymi, przyjmowaniem i życiem wiarą, poznawaniem darów Ducha Świętego, przybliżaniem postaci biblijnych, którzy swoim życiem potwierdzali wiarę.

Prezentujący swój referat wskazał mocne i słabe strony włoskiego przygotowania młodzieży do przyjęcia sakramentu bierzmowania. Do negatywów, które wymagają poprawy zaliczył: potrzebę przeniesienia do praktyki kompetentnie przygotowanych teorii katechetycznych oraz potrzebę solidnej formacji katechetów. Do pozytywów wymienił: dobrze i wzorowo opracowane teoretyczne ujęcie katechizacji, wolontariat katechetów wspierający się nawzajem oraz prace w małych grupach.

Podsumowaniem wszystkich wystąpień II sesji była żywa i dynamiczna dyskusja, która ukazała potrzebę proponowanych i poruszanych tematów. Będzie to zachętą dla organizatorów do podjęcia nowych wyzwań związanych z przygotowaniem kolejnego XXVIII Łądzkiego Sympozjum Liturgicznego, które dotyczyć będzie kolejnego trzeciego sakramentu inicjacji chrześcijańskiej, którym jest sakrament Eucharystii.

Należy mieć nadzieję, że ono będzie cieszyło się równie wielkim zainteresowaniem w środowisku osób duchownych jak i świeckich, dla których liturgia jest momentem spotkania z Bogiem.

Ks. Radosław Błaszczuk SDB

12. Sympozjum „Ars celebrandi – piękna służba liturgii”

13 października 2013 w Pałacu Dzieł Społecznych w Vicenzy odbyło się sympozjum liturgiczne z okazji 50-lecia konstytucji *Sacrosanctum Concilium*.

Otwarcia sympozjum dokonał o. A. Ruaro. Pierwszy referat n.t. „*Dobrze celebrować obrzędy chrześcijańskie: nowość Soboru Watykańskiego II*” wygłosił prof. A. Grillo. Jako drugi referent przemawiał G. Venturi. Temat jego referatu brzmiał: „*Przewodniczenie, ministeria, celebrująca wspólnota: formy ars celebrandi*”. Z kolei

miał miejsce dwugłos (G. Durighello i A. Passarini na temat Sztuki śpiewania i *al tramonto*). Po przerwie G. Busani mówił na temat: *Kościelna służba piękna: celebrowanie jako sztuka*, po czym miała miejsce dyskusja prowadzona przez G. Comiati.

Symposium zakończyło się celebracją Nieszporów pod przewodnictwem bp. Beniamino Pizziol.

13. Ogólnopolskie Symposium Naukowe Absolwentów Katedry Monodii Liturgicznej Instytutu Muzykologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II

W dniach 11-13 października 2013 r. odbyło się kolejne już Ogólnopolskie Symposium Naukowe Absolwentów Katedry Monodii Liturgicznej Instytutu Muzykologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II z udziałem jej byłego, wieloletniego kierownika, ks. prof. dr. hab. Ireneusza Pawlaka. Tym razem miejscem spotkania było Gniezno, a organizacji podjął się absolwent tejże katedry, ks. Dariusz Sobczak, Dyrektor Studium Muzyki Kościelnej i Chóru Prymasowskiego przy Bazylice Archikatedralnej oraz wykładowca muzyki kościelnej w PWSZ Archidiecezji Gnieźnieńskiej.

Tematem dwudniowych obrad były zagadnienia związane z monodią liturgiczną, ze szczególnym uwzględnieniem śpiewanej *Liturgii godzin*. Na podstawie dwóch wygłoszonych referatów: *Nieszpory – śpiewana modlitwa Kościoła* (ks. dr hab. Piotr Wiśniewski, prof. UKSW) i *Hymny z oficjum za zmarłych po Soborze Watykańskim II* (s. mgr Monika Nowak PDDM) podjęto cały szereg zagadnień szczegółowych: ciężar gatunkowy poszczególnych śpiewów brewiarzowych; tonalność i metryka hymnów *Officium Defunctorum*; kantyki czy pieśń – kwestia prawidłowej terminologii; Nieszpory niedzielne i świąteczne w praktyce parafialnej i inne. Powodem pochylenia się nad taką właśnie problematyką było zwrócenie uwagi na fakt, iż liturgia Kościoła nie ogranicza się wyłącznie – jak można odnieść obecnie wrażenie – do celebrowania Eucharystii. Obok niej bowiem jedną z najbardziej spektakularnych form odnowionej liturgii posoborowej jest modlitwa Kościoła uświęcająca czas i działania człowieka. Prelegenci zwrócili szczególną uwagę na elementy konstytuujące *Officium Divinum* w jego warstwie muzycznej. Podniesiono także kwestię łączenia godzin brewiarzowych, a szczególnie Nieszporów, z Mszą św. i wynikające z tego konsekwencje, m.in. takie, iż pozbawia się je całego ich bogactwa treściowego i wyrazowego, a ponadto zuboża je z punktu widzenia muzycznego. W wyniku ożywionej dyskusji gremialnie stwierdzono, iż przywrócenie Nieszporom należnego im miejsca w życiu liturgicznym wymagać będzie niewątpliwie wielkiego wysiłku najpierw ze strony duchowieństwa, a następnie organistów, zespołów śpiewaczych, kantorów oraz tych wiernych, którzy są autentycznie zainteresowani włączeniem się w liturgiczną modlitwę Kościoła.

Uczestnicy sesji nie tylko podejmowali aktualne zagadnienia muzyki w liturgii od strony naukowej, ale również sami modlili się wspólnotowo sprawując uroczyste *Liturgię godzin* z wykorzystaniem gregoriańskich tonów psalmowych. Nie sposób pominąć Mszy św. celebrowanej w języku łacińskim i towarzyszącymi jej śpiewami gregoriańskimi. Przewodniczył jej ks. prof. I. Pawlak w Kaplicy Łubieńskich w katedrze gnieźnieńskiej, który w homilii z właściwym sobie kunsztem oratorskim wskazał na odrębności w mentalności ludzi Wschodu i Zachodu odnosząc się do Ewangelii dnia. Stała się

ona dla zgromadzonych wielką katechezą, do której później jeszcze wielokrotnie powracano.

Biorący udział w sympozjum reprezentowali różne środowiska naukowe: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Akademię Muzyczną w Katowicach, Akademię Muzyczną w Gdańsku oraz Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie. Razem przybyło do Gniezna 14 osób. Ponieważ większość z nich była po raz pierwszy w Gnieźnie, zwiedzili oni także bazylikę katedralną oraz obejrzelikę unikatowe księgi rękopiśmienne przechowywane w Archiwum Archidiecezjalnym. Atrakcją okazał się także wspólny wyjazd do Strzelna i Kruszwicy.

Na zakończenie sesji jej uczestnicy wzięli udział w uroczystej Eucharystii w Bazylice Prymasowskiej pod przewodnictwem Metropolity Gnieźnieńskiego, ks. abp. Józefa Kowalczyka, Prymasa Polski, z okazji Dnia Papieskiego.

Ks. Piotr Wiśniewski
UKSW, Warszawa

14. Kongres Liturgiczny we Fryburgu Szwajcarskim

W dniach 10-12 października 2013 r. odbył się we Fryburgu Szwajcarskim Kongres liturgiczny z okazji 50-lecia ogłoszenia Konstytucji o liturgii i 50-lecia istnienia Instytutu Liturgicznego niemieckojęzycznej Szwajcarii. Organizatorami kongresu były: Instytut Liturgiki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu we Fryburgu, Instytut Liturgiczny niemieckojęzycznej Szwajcarii, katedra Liturgiki na Uniwersytecie w Luzernie i Wyższa Szkoła Teologiczna w Chur.

Po powitaniu obecnych przez prezydenta Komisji Liturgicznej Konferencji Biskupów Szwajcarii opata Josepha Roduit (z Saint-Maurice), prof. Martin Klöckener (z Fryburga) dokonał wprowadzenia w tematykę kongresu. Pierwszym punktem szczytowym był wykład prof. Andrea Grillo (z Padwy i Rzymu). Temat jego wykładu brzmiał: *Liturgia 50 lat po „Sacrosanctum Concilium” – bilans i perspektywy*.

Realizacji reformy liturgii w trzech regionach Szwajcarii poświęcone były kolejne referaty. Prof. Birgit Jeggle-Merz (Luzern/Chur) przedstawiła rozwój odnowy liturgii w niemieckojęzycznej Szwajcarii, dr Marc Donzé (wikariusz biskupi diecezji Lausanne-Genf- Freiburg) w części francuskojęzycznej i dr Nicola Zanini (Centrum Liturgiczne Lugano) w części włoskojęzycznej.

Następnego dnia o rozwoju relacji między liturgią a eklezjologią od Soboru Watykańskiego II do naszych dni mówił prof. dr Jean Louis Souletie, dyrektor Instytutu Liturgicznego w Paryżu. Po przerwie uczestnicy wysłuchali krótkich refleksji o realizacji w Szwajcarii różnych zagadnień, o których mówi Konstytucja o liturgii. Mówiono o muzyce kościelnej, o liturgii i ekumenizmie oraz posługach w liturgii.

Po przerwie obiadowej przewidziane było zwiedzenie dwóch kościołów (kościół Matki Bożej i kościół franciszkanów), by pokazać realizację odnowy liturgii w pomieszczeniach o historycznej wartości.

O godz. 15.30 była uroczysta Eucharystia w katedrze pod przewodnictwem przewodniczącego Konferencji Biskupów Szwajcarii bp. Marka Büchela z St. Gallen z udziałem innych biskupów. Po Mszy św. miało miejsce uroczyste spotkanie. Na

jego początek pozdrowił obecnych Dziekan Wydziału Teologicznego prof. Franz Ma-li, a następnie kierownik Instytutu Liturgicznego niemieckojęzycznej Szwajcarii, mówił o początkach i historii tego instytutu. Punktem szczytowym tego spotkania był wykład kard. Waltera Kaspera zatytułowany: *Teologia liturgii. Konstytucja Sacrosanctum Concilium Soboru watykańskiego II jako teologiczny program dla przyszłości*. W swym wykładzie powiedział, że „Odnowa liturgii– jest pierwszym najbardziej widocznym owocem Soboru”

Następnego dnia o. Peter Spichtig OP mówił o twórczej czy niszczącej różnorodności. Po jego wykładzie pracowano w grupach roboczych i omawiano np. Znaczenie muzyki w liturgii, posługi liturgiczne, duchowość liturgiczną i in.

Na zakończenie prof. Patrick Prétot OSB z Paryża i prof. Martin Klöckener z Fryburga mieli dwugłos na temat „Liturgia przyszłości: dokąd prowadzi droga?”

Obszerne sprawozdanie z omawianego kongresu znajduje się na stronie <http://www.unifr.ch/liturgie/assets/files/13.pdf>

15. Informacja o 51. Międzynarodowym Kongresie Eucharystycznym w Cebu (Filipiny)

Łowicz, dnia 04 października 2013 r.
L. dz. 2253/2013

51. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny odbędzie się w Cebu na Filipinach, w dniach 25 – 31 stycznia 2016 r., pod hasłem: „Chrystus pośród was, nadzieja chwały” – „Christus, in vobis spes gloriae” – „Cristo in voi, speranza della gloria” (Kol 1, 27). Wyspę o tej samej nazwie w 1521 r. odkrył Ferdynand Magellan. Diecezja została erygowana 14.08.1595 r., a od 28.04.1934 r. jest stolicą metropolii. Aktualnie liczy ok. 3,5 mln katolików. Arcybiskupem metropolitą jest abp Jose Serofia Palma.

Proszę o informację – do końca tego roku – o Kongresach Eucharystycznych Diecezjalnych, Metropolitalnych lub Regionalnych planowanych w latach 2014 – 2016.

16. Nominacja nowych konsultorów urzędu odpowiedzialnego za papieskie celebracje liturgiczne

Biuletyn prasowy Stolicy Apostolskiej z 26 września br. podaje informacje, że papież Franciszek powołał nowych konsultorów Urzędu Celebracji Liturgicznych Jego Świątobliwości. Nowo mianowani to:

- o. **Silvano Maggiani** O.S.M., wykładowca sakramentologii i liturgii na Papieskim Wydziale Teologicznym *Marianum* oraz Papieskiego Instytutu Liturgicznego Św. Anzelma w Rzymie,

- o. **Corrado Maggioni** S.M.M., pracownik Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, członek Rady Akademickiej Papieskiej Międzynarodowej Akademii Maryjnej, wykładowca na Papieskim Instytucie Liturgicznym Św. Anzelma w Rzymie,

- o. **Giuseppe Midili**, O. Carm., Dyrektor Urzędu Liturgicznego Diecezji Rzymskiej, wykładowca liturgii pastoralnej na Papieskim Instytucie Św. Anzelma w Rzymie,

- ks. prałat **Angelo Lameri** z diecezji Crema, wykładowca liturgii na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie,

- o. Archimandryta **Manuel Nin**, O.S.B., Rektor Papieskiego Kolegium Greckiego w Rzymie, wykładowca na Papieskim Instytucie Liturgicznym Św. Anzelma w Rzymie.

Warto zauważyć, że czterech z pięciu nowych członków tejże rady to wykładowcy Papieskiego Instytutu Liturgicznego Św. Anzelma w Rzymie.

17. Sprawozdanie ze zjazdu Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych (Wrocław, 10-12 IX 2013 r.)

W dniach 10-12 września br. w Klasztorze Sióstr Szkolnych de Notre Dame we Wrocławiu odbył się coroczny (XIV) zjazd członków Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych (SPMK). Uczestnicy rozpoczęli obrady śpiewem hymnu *Veni Creator*, poprzedzonym serdecznym powitaniem przez Prezesa SPMK, ks. prof. UŚ dr. hab. Antoniego Reginka oraz gospodarza miejsca ks. dr. hab. Zdzisława Madeja. Plan Zjazdu obejmował celebracje liturgiczne oraz obrady. W pierwszym dniu modlitwą liturgiczną były nieszpory celebrowane pod przewodnictwem o. dr. Nikodema Kilnara z Jasnej Góry. Drugi dzień zjazdu rozpoczęła Jutrznia sprawowana pod przewodnictwem ks. dr. hab. Zdzisława Madeja z Wrocławia, natomiast uwieńczyła Eucharystia, celebrowana w katedrze wrocławskiej, pod przewodnictwem Metropolity Wrocławskiego abp. Józefa Kupnego. Ostatni dzień zjazdu rozpoczęła Msza Święta w kościele św. Krzyża, pod przewodnictwem biskupa legnickiego Stefana Cichego. Uczestnicy zjazdu korzystali z materiałów nutowych oraz *Informatora Zjazdu*, przygotowanych przez ks. dr. hab. Zdzisława Madeja – gospodarza Zjazdu.

Przedmiotem obrad był temat: *Dziedzictwo muzyki kościelnej*. W pierwszym dniu Zjazdu późnym popołudniem odbyła się pierwsza sesja, pod przewodnictwem ks. dr. Dariusza Smolarka, zatytułowana *Wrocławskie środowisko muzyczne*. W jej trakcie miały miejsce trzy wystąpienia: dr Andrzej Prasał zaprezentował temat - *Chóry kościelne w archidiecezji wrocławskiej po 1945 r.*, prof. dr hab. Marta Kierska-Witczak mówiła o aktualnym życiu artystycznym Wrocławia i regionu, Marek Fronc przedstawił informacje na temat działalności Śląskiego Towarzystwa Muzyki Kościelnej.

Drugi dzień obrad wypełniły dwie sesje: I zatytułowana *Wrocławskie środowisko muzyczne* jako ciąg dalszy pierwszego dnia oraz II – *Aktualne problemy w dziedzinie muzyki liturgicznej w Polsce – poszukiwanie rozwiązań*. Pierwszą prowadził ks. dr hab. Robert Tyrała z Krakowa. Złożyły się na nią następujące wystąpienia: rektor mgr Marek Dyżewski ukazał temat: *Boże prawdy w blasku muzycznego piękna*, dr hab. prof. Uwr i UO Remigiusz Pośpiech mówił o tradycjach muzycznych wrocławskiej katedry, natomiast ks. dr hab. Zdzisław Madej przedstawił inicjatywy Referatu ds. Muzyki przy Kurii Metropolitalnej we Wrocławiu na polu pielęgnowania muzyki liturgicznej.

Sesję drugą poprowadził ks. prof. dr hab. Andrzej Zając z Tarnowa. Na początku podjęto dyskusję nad projektem nowej Instrukcji o muzyce. Niestety nie przybył na zjazd ks. dr hab. Michał Szulik, prof. UPH w Siedlcach, który miał dokonać prezentacji poprawionego tekstu. Mimo jego nieobecności przegłosowano, iż projekt ten można

przekazać do konsultacji w Podkomisji ds. Muzyki przy Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Konferencji Episkopatu Polski. Drugim tematem, który został podjęty w ramach tej sesji, był problem potrzeby nowego wydania *Śpiewnika Liturgicznego*. Zagadnienie przedstawił ks. mgr Piotr Dębski z Legnicy. O historii powstania pierwszej edycji *Śpiewnika Liturgicznego*, wydanego przez Towarzystwo Naukowe KUL, mówił ks. prof. dr hab. Ireneusz Pawlak, który był członkiem redakcji tego zbioru. Nowa inicjatywa ma na celu poszerzenie tego wydawnictwa o nowe śpiewy.

Uczestnicy Walnego Zgromadzenia członków SPMK, opierając się na wcześniej podjętej przez Komisję Kwalifikacyjną decyzji, opiniującej pozytywnie sylwetki nowo zgłoszonych kandydatów, przegłosowali jednogłośnie ich przyjęcie do grona SPMK. W ten sposób do Stowarzyszenia zostało przyjętych 7 nowych członków. Według kolejności alfabetycznej są to: mgr Urszula Jasiocka-Bury z Bielska-Białej, ks. dr hab. Jacek Bramorski z Gdańska, ks. mgr lic. Sławomir Deręgowski z Włocławka, ks. mgr Piotr Kierpal z Opola, prof. dr hab. Mariusz Kończal z Bydgoszczy, mgr Klaudia Romek z Krakowa oraz mgr inż. Anna Wójtowicz z Bydgoszczy.

W czasie Zjazdu miało też miejsce wydarzenie artystyczne: we wtorkowy wieczór w kościele św. Krzyża na Ostrowie Tumskim we Wrocławiu członkowie SPMK uczestniczyli w koncercie organowym w wykonaniu Moniki Krahforst oraz Łukasza Romanka. Pierwszy wykonawca zaprezentował trzy utwory: F. Nowowiejskiego – *Preludium „Adoremus” op. 31 n. 3*; P. Hindemitha *Sonatę n. 2* oraz T. Duboisa – *Interlude, Marche-Sortie, Cantilene religieuse i Toccatę*. Łukasz Romanek natomiast wykonał *Sonatę a-moll n. 4 op. 98* J. G. Rheinbergera.

W czasie tegorocznego Walnego Zgromadzenia Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych, po zakończeniu kolejnej kadencji dotychczasowego Zarządu, dokonano wyboru nowych władz. Nowym prezesem został wybrany ks. dr hab. Grzegorz Poźniak z Opola. Do zarządu weszli ponadto: prof. UKSW, dr hab. Czesław Grajewski (Toruń) – wiceprezes, S. mgr Dolores Nowak (Warszawa) – sekretarz, ks. dr Franciszek Koenig (Gliwice) – skarbnik, prof. UPJPII, dr hab. Wiesław Delimat (Kraków), ks. mgr lic. Piotr Dębski (Legnica), dr Jan Gładysz (Tuchów) i ks. dr hab. Robert Tyrała – członkowie zarządu.

Na spotkaniu podsumowującym wrocławski zjazd nowy prezes przedstawił podział funkcji w nowym Zarządzie i w Komisjach: rewizyjnej i kwalifikacyjnej. Ogłosił datę i miejsce kolejnego zjazdu SPMK: 23-25.09.2014 r. w Gnieźnie. Zaprezentował nową wizję biuletynu Stowarzyszenia: zamierza nadać mu rangę punktowanego rocznika Stowarzyszenia, o stałych działach: materiały ze zjazdu, część muzykologiczna, część prawodawczo-wykonawcza oraz przegląd publikacji wydanych w danym roku przez członków Stowarzyszenia. Prezes ogłosił nazwiska osób odpowiedzialnych za poszczególne działy tego nowego rocznika oraz zaprosił wszystkich do czynnej współpracy w jego tworzeniu. Prosił także o zgłaszanie propozycji nowego tytułu dla tego czasopiśma. Następnie bp Cichy przedstawił członkom SPMK przebieg i owoce prac Podkomisji ds. Muzyki Kościelnej, która działa pod jego przewodnictwem.

Ustępujący Prezes SPMK ks. Antoni Reginek podsumowując obrady wyraził wdzięczność gospodarzowi spotkania ks. dr. hab. Zdzisławowi Madejowi za organizację zjazdu we Wrocławiu. Słowa podziękowania skierował także do wszystkich referentów i uczestników za aktywną postawę i udział w pracach Walnego Zgromadzenia SPMK.

Nowo wybrany prezes SPMK ks. dr hab. Grzegorz Poźniak wyraził serdeczne podziękowanie dla ks. prof. UŚ, dr. hab. Antoniego Reginka za kierowanie Stowarzyszeniem przez dwie ostatnie kadencje. Wszyscy zgromadzeni na zjeździe wyrazili również swoje uznanie i wdzięczność dla Prezesa SPMK ks. Reginka.

Jak co roku wypada wyrazić nadzieję, iż działania SPMK zaowocują podniesieniem poziomu muzyki i śpiewów w naszych świątyniach. Ad maiorem Dei gloriam!

Ks. dr Stanisław Garneczarski

18. 49. Sympozjum Wykładowców Liturgiki na Wydziałach Teologicznych i w Wyższych Seminariach Duchownych n. t. Wiara i liturgia

W dniach 10 – 12 września 2013 r. w Wyższym Seminarium Duchownym Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie odbyło się 49. Sympozjum Wykładowców Liturgiki na Wydziałach Teologicznych i w Wyższych Seminariach Duchownych n. t. Wiara i liturgia.

Po Godzinie popołudniowej wprowadzenia do Sympozjum dokonał ks. prof. dr hab. Czesław Krakowiak, po czym wygłoszone zostały trzy referaty: *Liturgia jako miejsce teologiczne* (ks. dr Bartłomiej Matczak, Olsztyn), *Credo w liturgii Kościoła* (ks. prof. dr hab. Czesław Krakowiak, KUL) i *Rok liturgiczny celebracją i szkołą wiary* (ks. dr hab. Daniel Brzeziński, UMK). Po dyskusji sprawowano w kaplicy seminaryjnej Mszę św. z Nieszporami, której przewodniczył bp Jacek Jezierski, biskup pomocniczy Archidiecezji Warmińskiej. Po kolacji odbyło się spotkanie organizacyjne w ramach którego złożono m. in. życzenia bp. Stefanowi Cichemu z okazji 50-rocznicy święceń prezbiteratu.

Drugi dzień sympozjum (11 września) rozpoczęto Jutrzną w kaplicy seminaryjnej. Po śniadaniu uczestnicy wysłuchali referatu: *Sakramenty jako znaki wyrażania i umacniania wiary*, który wygłosił bp dr Piotr Greger, biskup pomocniczy z Bielska Białej. Po tym referacie wygłoszone zostały dwa komunikaty: *Gesty i postawy liturgiczne wyrazem wiary* (ks. dr Mateusz Matuszewski, Warszawa) i *Słowo Boże w liturgii w kontekście wiary uczestników* (bp dr Adam Bałabuch, Świdnica). Po obiedzie uczestnicy udali się do Gietrzwałdu i tam sprawowali Mszę św.

W trzecim dniu (12 września) po Mszy św. z Jutrzną i śniadaniu miały miejsce dwa komunikaty: *Mysterium incarnationis w liturgii* (ks. prof. dr hab. Jacek Nowak, UKSW) i *Ars praesidendi liturgii wyrazem wiary celebransów i jej wpływ na uczestnictwo wiernych* (ks. dr hab. Zdzisław Janiec, prof. KUL).

Dyskusja i podsumowanie, Godzina południowa i obiad zakończyły to spotkanie liturgistów polskich.

19. Liturgiczne nowości wydawnicze

Książki związane z liturgią

Matias Auge, *Rok liturgiczny. To sam Chrystus, który trwa w swoim Kościele*, Wydawnictwo Homo Dei, Kraków 2013, ISBN 978-83-62579-88-4.

Bp Waław Józef Świerzawski, *Sztuka w Liturgii*, Wydawca: Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, Sandomierz 2013, ISBN 978-83-257-0642-5.

Msza Święta – rozumieć, aby lepiej uczestniczyć. Wykład liturgii Mszy, red. ks. Jan Hadalski TChr, Wydawnictwo Hlondianum, Poznań 2013.

Ks. Dominik Ostrowski, *Uświęcenie i kult. Liturgia Godzin w perspektywie soborowej definicji liturgii*, Adalbertus - Wydawnictwo WSD Diecezji Świdnickiej, Świdnica 2013, ISBN 978-83-60663-78-3.

Liturgie, sommer et source – célébrer 50 ans de liturgie, Editeur Magnificat, Paris 2013, ISBN 978-2-917146-34-7.

Paolo Tomatis (ed.), *La liturgia alla prova del sacro. Atti della XXXIX Settimana di Studio dell'Associazione Professori di Liturgia* (Bibliotheca Ephemerides Liturgicae, Subsidia 166), CLV- Edizioni Liturgiche, Roma 2013.

Aurelio Porfiri, *Il canto dei secoli. Musica e liturgia fra origine e compimento* (Prefazione di Mons. Vincenzo Paglia), Marcianum Press, Venezia 2013.

La liturgia della Chiesa. La Sacrosanctum Concilium e la sua eredità, Città Nuova - Facoltà Teologica dei Sicilia, Roma 2013.

Alfonso Berlanga, *Liturgia y Teología. Del dilema a la síntesis*, CPL, Barcelona 2013.

Aa.Vv., *Gesti e atteggiamenti del corpo nella liturgia. Le mie mani alzate come sacrificio della sera (Sal 141, 2)*, CLV- Edizioni Liturgiche, Roma 2013.

Aa.Vv., *L'anno liturgico pellegrini nel tempo. Itinerario educativo alla sequela del Cristo*, CLV - Edizioni Liturgiche, Roma 2013